

Скрібінков Микола Едуардович,

слухач магістратури факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Науковий керівник:

Кравченко І.С.

доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності,

кандидат юридичних наук, доцент,

Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

ФОРМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Держава покликана забезпечувати системою політичних, юридичних і інших гарантій суверенітет особи. В сучасних умовах все більшого значення набуває положення про те, щоб забезпечити кожну людину надійними засобами захисту, гарантіями, механізмами захисту життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів особи, що безвідмовно діють.

В умовах соціально-економічних перетворень в нашій країні, що супроводжуються не лише розширенням демократії, але й ускладненням криміногенної обстановки, що характеризується підвищенням суспільної небезпеки, зростанням злочинних посягань на життя, здоров'я і майнові інтереси громадян, здійсненням терористичних актів у громадських місцях, особливої актуальності набуває забезпечення безпеки на вулицях та в інших громадських місцях міст, селищ та інших населених пунктів.

Дослідженню поняття «публічна безпека», присвятили наукові праці О.М. Бандурка, І.П. Веремеєнко, І.П. Голосніченко, В.К. Гіжевський, В.Л. Грохольський, Є.В. Додін, М.В. Ковалів, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.І. Остапенко, Ю.І. Римаренко та інші.

Кожен суб'єкт безпеки в межах своєї компетенції володіє правом діяти тим або іншим чином з врахуванням умов, середовища і обставин, в яких він знаходиться. Реалізація цього права передбачає здійснення ним дій із забезпечення публічної безпеки. Скажімо, суб'єкт може здійснювати правотворчу діяльність, виконувати реєстраційні, ліцензійні, контрольно-наглядові та інші дії. Ці дії виражають зміст функцій забезпечення безпеки, в них реалізується компетенція відповідного суб'єкта безпеки, його повноваження і обов'язки.

Дії суб'єктів безпеки знаходять своє втілення і вираження в певних формах, під якими розуміється об'єктивна, зовнішня сторона їх суті. Отже, під формою слід розуміти вираження суті дій суб'єктів безпеки, що об'єктивувалося. Оскільки за допомогою форм практично реалізуються функції забезпечення безпеки, то від використання тих або інших форм

багато в чому залежить ефективність діяльності по забезпеченню публічної безпеки.

Форми покликані сприяти доцільній реалізації функцій забезпечення безпеки, досягненню цілей безпеки з найменшими витратами сил, засобів і часу. Важливо не лише які дії здійснюються по забезпеченню безпеки, але і в якій формі вони реалізуються.

Багатообразні завдання і напрями діяльності у сфері безпеки обумовлюють існування різних форм здійснення цієї діяльності. Форми закріплені в законодавстві, яке визначає правовий статус того або іншого суб'єкта безпеки, його компетенцію у сфері публічної безпеки. Вибір відповідних форм відбувається суб'єктом з врахуванням конкретної життєвої ситуації, що складається у сфері безпеки, вимог ефективності і доцільності. У одних випадках дії суб'єктів тягнуть за собою юридичні наслідки, в інших – ні (наприклад, роз'яснення правил пожежної безпеки). Відповідно до цього форми діяльності підрозділяються на правові і не правові.

Для правових форм характерне те, що в них виявляється державно-владний характер діяльності по забезпеченню безпеки [1, с.214].

За допомогою правових форм практично зорганізується виконання завдань і функцій державних і місцевих суб'єктів безпеки, а також у встановлених законодавством випадках – недержавних громадських об'єднань.

Правові форми забезпечення суспільної безпеки можуть бути класифіковані за змістом, цілеспрямованості, способу вираження.

За змістом правова форма діяльності забезпечення публічної безпеки, у свою чергу, підрозділяється на правотворчу і правореалізаційну.

Правотворча діяльність полягає у створенні правових норм, їх удосконаленні, зміні і відміні, тобто у виданні нормативних актів, що регулюють відносини у сфері публічної безпеки. Правотворча діяльність здійснюється уповноваженими на те органами державної влади – суб'єктами безпеки [1, с.187].

Правореалізація здійснюється всіма суб'єктами публічної безпеки. Органи державної влади і їх посадові особи, органи місцевого самоврядування і їх посадові особи використовують всі види реалізації права: вживання, виконання, використання, дотримання. В межах своїх повноважень, встановлених державою, ці ж види правореалізації можуть використовувати громадські об'єднання й інші недержавні формування. Що стосується фізичних осіб, то вони правореалізацію у сфері публічної безпеки здійснюють у вигляді дотримання, виконання і використання [2, с.98].

До неправових відносяться форми, в яких виражаються організаційні і матеріальнотехнічні дії, направлені на забезпечення публічної безпеки.

Неправові форми, так само як і правові, пов'язані з компетенцією суб'єктів безпеки, з їх правовим статусом. Оскільки неправові форми не тягнуть за собою безпосередньо юридичних наслідків, то ці форми

використовуються всіма суб'єктами безпеки, у тому числі громадянами та недержавними об'єднаннями.

До організаційних форм діяльності по забезпеченню публічної безпеки відносяться: вивчення, узагальнення і поширення позитивного досвіду забезпечення безпеки, навчання співробітників органів безпеки, їх інструктаж, надання практичної допомоги виконавцям на місцях; розробка науково обґрунтованих рекомендацій і заходів щодо впровадження і використання досягнень науки і техніки, та ін.

Організаційні форми діяльності не тягнуть за собою виникнення, зміни або припинення конкретних правовідносин. Вони використовуються в ході поточної повсякденної роботи по забезпеченню безпеки.

Матеріально-технічні форми діяльності використовуються для виробництва допоміжних дій, направлених на створення необхідних умов для успішної реалізації основних функцій забезпечення публічної безпеки.

Вони покликані забезпечувати ефективну роботу суб'єктів безпеки, підвищувати продуктивність і культуру їх управлінської праці.

До матеріально-технічних форм відносяться: аналіз, підготовка звітів, складання довідок, оформлення документів, ведення діловодства, реєстрація фактів та ін.

Таким чином, не дивлячись на відмінність і різноманіття правових і неправових форм, за допомогою яких здійснюється діяльність суб'єктів безпеки, всі форми взаємозв'язані і взаємообумовлені. Вони покликані служити досягненню загальної мети – забезпеченню безпеки особи, суспільства і держави.

1. Загальна теорія держави і права : підручник / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Рогачова та ін. ; за ред. М. В. Цвіка та ін. – Х. : Право, 2002. – 428 с.

2. Попов Л. Л. Административное право и административная деятельность органов внутренних дел / Л. Л. Попов, А. П. Коренев, В. А. Круглов. М.: Акад. МВД, 2014. – 223 с.